

THE ONLY SLOVENIAN DAILY
BETWEEN NEW YORK AND CHICAGO
THE BEST MEDIUM TO REACH 180.000
SLOVENIANS IN U. S. CANADA
AND SOUTH AMERICA.

ENAKOPRAVNOST

EQUALITY

"WE PLEDGE ALLEGIANCE TO OUR
FLAG AND TO THE REPUBLIC FOR
WHICH IT STANDS: ONE NATION INDI-
VISIBLE WITH LIBERTY AND JUSTICE
FOR ALL."

VOLUME IV.—LETO IV.

Single Copy 3c.

Entered as Second Class Matter April 29th, 1918, at the Post Office at Cleveland, O. under the Act of Congress of March 3rd, 1879.

Št. 76 (No.)

Posamezna številka 3c.

Neodvisen dnevnik zastopajoč interese slovenskega delavstva.

CLEVELAND, OHIO. PETEK (FRIDAY) APRIL 1st — 1921

JUGOSLOVANI, ČEHINI IN ROMUNI SE OBOROŽUJEJO PROTI KARLU.

BIVŠI CESAR KARL BAJE MARŠIRA Z ARMADO
PROTI BUDAPESTU, DA SE S SILO POLASTI
MADŽARSKEGA TRONA. — CENTRALNA EV-
ROPA NA PRAGU NOVE VOJNE. — JUGOSLO-
VANI, ČEHINI IN ROMUNI SO OBVESTILI MA-
DŽARSKO VLADO, DA SE BI POVRNITEV
KARLA SMATRALO ZA VZROK VOJNE.

BUDAPEST, 31. marca. — Zastopniki Romunije,
Jugoslavije in Čehoslovakijske so skupno protestirali pri
madžarski vladi proti zopetni upostaviti bivšega cesarja Karla.

Poročila, ki so sinoči prišla iz osrednje Evrope, o po-
izkusih bivšega cesarja Karla, da se polasti madžarskega
trona, ne puščajo nikakega dvoma, da je centralna
Evropa v stanju, ki lahko dovede do nove vojne. Kot se
poroča, se nahaja bivši cesar na čelu precejšnje armade
na poti v Budapest, da zahteva madžarski prestol za se-
be oziroma za svojega sina.

Dunajska poročila, ki omalovažujejo pomen Karlo-
vega poizkusa, pravijo, da je Karl obljubil vrnilti se zopet
v Švico in da je tudi Švica obljubila, da ga zopet
sprejme kot političnega begunca.

Tu sledijo poročila:

PARIZ, 31. marca. — (Poroča Edwin L. James.) — Centralna Evropa izgleda kot vulkan, ki lahko vsak trenutek prične bljuvati. Nocojšnje vesti pravijo, da se bivši cesar Karl na čelu čet generala Leharja nahaja na
poti proti Budapestu.

Romunska, juhoslovenska in čehoslovaška vlada so
obvestile madžarsko vlado, da se bo povratek Karla na
tron smatral kot vzrok za napoved vojne.

Francoski ministrski predsednik Briand je poslal
note na vse francoske diplomatske zastopnike širom sve-
ta, v katerih se jih obvešča, da je francoska vlada še
vedno odločno nasprotна povrnitvi Habsburgov na ma-
džarski prestol.

To se je zgodilo potem, ko je italijanski poslanik v
očigledu poročil, da Karl šteje na francosko pomoč, prišel
danes v francosko zunanje ministrstvo in je zahteval, da
isto poda svojo izjavo.

Tukaj se položaj, ki ga je ustvarilo prizadevanje
Karla smatra nadve resnim.

Jugoslovani so silno nasproti Habsburgom in kot
se poroča, se nahaja na madžarski meji armada 25.000
mož, ki je pripravljena, da vsak čas vdere v deželo. Kot
se poroča, so jugoslovanski vojaki na nekaterih točkah
že prestopili mejo, toda kasneje so se umaknili.

Cesar se zavezniki boje, je to, da bi vdrtje tujih ar-
mad v Ogrsko, dasiravno morda uspešno, imelo zaposle-
dico, da bi se ves madžarski narod združil v obrambi
Karla. Dejstvo je, da je med Madžari monarhistična mi-
sel še vedno globoko ukoreninjena, in da bo teško pre-
prečiti iznova uvesti monarhistično obliko vlade.

Poleg tega pa je zadeva Karlove povrnitve važna še
iz enega stališča. V Parizu se pričenjajo vprašati, da li
ne bi uspeh Karla po uspehu, ki ga je doživel Konstantin
na Grškem, lahko pričel vzbujati nove upe in povzročiti
nova prizadevanja od strani Hohenzollerov in njih
priateljev v notranjščini Nemčije.

Dejstvo je, da madžarski položaj obsega zelo veliko
možnosti. Lahko je mogoče, da bo cela zadeva poravnava-
na mirmim potom, toda to ne izpremeni dejstva, da je
Pariz nocoj nad najnovejšim razvojem dogodkov silno
razburjen. Direktne diplomatske informacije so tako
pide, kajti vezi negotovitev in poleg tega se pa glavni do-
godki tudi ne odigravajo v Budapestu.

Najbolj čudno pri vsem tem je morda to, da se gi-
banja Karla na Madžarskem neče dati v javnost. Bud-
apestanski listi ne smejo prineseti nikakih poročil o celi-
stvari, dokončno vseh listov iz inozemstva je prepovedan.
Zvezna z Budapestom je izredno težavna in cenzura seve-
da je jako stroga.

Iz Dunaja pa se poroča, da je tamkajšnja policija
izvršila hišno preiskavo pri poznanih dunajskih monar-
histih. Našlo se je dokumente, ki izkazujejo, da se je
imelo napravljene obširne načrte za povrat Karla. Da-
nes je bilo po raznih delih mesta opaziti kako močne po-
licijske sile. Zadnja poročila iz Dunaja pravijo, da je Karlu, da zapusti deželo.

Harding se posvetu- je o železniškem problemu.

Washington, 31. marca. — Danes je začel predsednik z razmota-
vjanjem železniškega problema. Posvetoval se je z dvema vladnimi
agecijama, ki sta v bili izza miru vedno v najoznaj stiki z železniškim položajem Zedinjenih Držav.

Harding se je posvetoval več
kot dve uri z E. E. Clarkom, pred-
sednikom n. eddravne trgovske
komisije, in pa z R. M. Batonom
ladnega železniškega odbora, da
dobi podatke z vseh stališč želez-
niškega problema.

Predsednik ni le zahteval, da
se mu poda vse informacije, tem-
več tudi, da se jasno izradi, da
li je stanje železnic v resnici ta-
ko resno kot se govori, in kakšna
zdravila da bi bila najboljša. Kot
se poroča, so železničarji poslali
na Hardinga apel, da sklice skupno
konferenco vseh železniških
družb in železniških delavcev, na
kateri naj bi se razmotrivala vsa
sporna vprašanja. Delavci so ba-
je prepričani, da bi bila taká kon-
ferenca uspešna. Harding dose-
daj še ni prejel tozadnevnega ap-
ela, zato še tudi ni znano, kaj da
bi bila Hardinga napravil.

Kaj sta Clark in Barton pripo-
ročala Hardingu, ni znano, toda
kot se govori se je opozorilo pred-
sednika na dejstvo, da so nekateri
družbi prisile do prepravi, da
da viške tovorne pristojbine o-
mejujejo promet, medtem ko so
zopet druge družbe, ki zavzemajo
ravno nasprotno stališče.

Vladi odbor se preseli v Wash-
ington?

Chicago, Ill., 31. marca. — Več
članov vladnega železniškega o-
dbora je danes ob odhodu sodnika
Bartona, ki je predsednik odbora
v Washington, da se posvetuje s
Hardingom, izrazilo mnenje, da
bi bilo najbolje, da bi se celotni
odbor preselil v Washington, da
bili v ožjem stiku z vlado.

Pred odborom je bil danes za-
slisan podpredsednik organizaci-
je, v kateri so delavniški želez-
niški delavci, J. C. Smock, ki je
izjavil, da je St. Louis-South-
western železniška družba dosledno
prestopila mejo, toda kasneje so se umaknili.

Česar se zavezniki boje, je to, da bi vdrtje tujih ar-
mad v Ogrsko, dasiravno morda uspešno, imelo zaposle-
dico, da bi se ves madžarski narod združil v obrambi
Karla. Dejstvo je, da je med Madžari monarhistična mi-
sel še vedno globoko ukoreninjena, in da bo teško pre-
prečiti iznova uvesti monarhistično obliko vlade.

Poleg tega pa je zadeva Karlove povrnitve važna še
iz enega stališča. V Parizu se pričenjajo vprašati, da li
ne bi uspeh Karla po uspehu, ki ga je doživel Konstantin
na Grškem, lahko pričel vzbujati nove upe in povzročiti
nova prizadevanja od strani Hohenzollerov in njih
priateljev v notranjščini Nemčije.

Dejstvo je, da madžarski položaj obsega zelo veliko
možnosti. Lahko je mogoče, da bo cela zadeva poravnava-
na mirmim potom, toda to ne izpremeni dejstva, da je
Pariz nocoj nad najnovejšim razvojem dogodkov silno
razburjen. Direktne diplomatske informacije so tako
pide, kajti vezi negotovitev in poleg tega se pa glavni do-
godki tudi ne odigravajo v Budapestu.

Najbolj čudno pri vsem tem je morda to, da se gi-
banja Karla na Madžarskem neče dati v javnost. Bud-
apestanski listi ne smejo prineseti nikakih poročil o celi-
stvari, dokončno vseh listov iz inozemstva je prepovedan.
Zvezna z Budapestom je izredno težavna in cenzura seve-
da je jako stroga.

Iz Dunaja pa se poroča, da je tamkajšnja policija
izvršila hišno preiskavo pri poznanih dunajskih monar-
histih. Našlo se je dokumente, ki izkazujejo, da se je
imelo napravljene obširne načrte za povrat Karla. Da-
nes je bilo po raznih delih mesta opaziti kako močne po-
licijske sile. Zadnja poročila iz Dunaja pravijo, da je Karlu, da zapusti deželo.

Anglija obsojena ra- di postopanja na Irskem.

Washington, 31. marca. — Po-
sebna komisija, sestojeca iz 100
odličnih Amerikanov, ki se je
organizirala preteklega novembra,
da preizpoljži na Irskem, je danes izdala z 30.000 besed
obstoječo poročilo, v katerem se
močno obsoja ravnanje angleške
vlade na Irskem, in v katerem se
angleško vlado dolži, da je mora-
lično odgovorna za vse pretekli
in tečavje na Irskem.

Poročilo je bilo podano pod imenom "Ameriška komisija o po-
ložaju na Irskem," v katerem se
spomini, da se je v Irskem, v obenem naznanju, da se bo z
preiskavo nadaljevalo.

V začetku se izjavlja, da komisija ni imela prilike, da bi zasli-
šala tudi angleško stran v slučaju,
da pa angleški uradni dokumi-
menti sanji na sebi dokazujojo,
da je angleška armada na Irskem
kriva grozdejstva, ki se jih lahko
primerja z nemškimi grozodej-
stvi, katere je svoječasno prona-
šla komisija lord Bryce-a v Bel-
gijski.

Tekom zasliševanja komisije
je bilo na izpričevanju 38 prič, ki
so potrdile vesti o poročanih gro-
zodejstvih Zaslavljenih je bilo 18
Ircov, 18 Amerikanov in 2 An-
glezov.

HARDING JE DOBLJIL PRVO "PEDO".

Washington, 31. marca. — Predsednik Harding je dobil danes svoj prvi mesečni ček kot plačilo za njegovo uradno mesto. Bil je napisan za \$5,208.4. Navadno predsedniški ček vsebuje \$6,250. toda to pot se je Hardingu odtrgal za prve tri dni in pol tekočega meseca, ko je že Wilson upravljal predsedništvo.

zirih; hoteli ni zaslasi delavcev, kadar so hoteli vložiti kake pri-
tožbe, in izognila se je mezdni od-
ločitvi, ki jo je podal vladni odbor
pretekle poletje, s tem, da je veliko delavcev drugače klasifi-
ciranila ali pa jih odslovila, nato
pa jih zopet sprejela nazaj, če so
bili pripravljeni delati za nižjo
plačo.

Da je vladnega industrijskega alkohola na praviti pre-
cej dobro žganja, aka se doda ne-
koliko vode in rujavega sladkorja;
da je prohibicija zelo padla v ogledu številnih državlj-
nov, če bi se vdiralo v domove sa-
mo radi nedolžnega ječmenovca.

Med krizi in težavami, s katerimi se imajo boriti prohibicijisti, so glasom Kramerjeve izjave, največji sledec:

Da se iz vladnega industrijskega alkohola na praviti pre-
cej dobro žganja, aka se doda ne-
koliko vode in rujavega sladkorja, da je vladni odbor
prohibicija zelo padla v ogledu številnih državlj-
nov, če bi se vdiralo v domove sa-
mo radi nedolžnega ječmenovca.

Splošno se misli, da je odšel iz Londona, da pusti Sir Robert Hornu popolnoma prostoročno na pre-
mogovni položaj, in da se bo v zadnjem trenotku zopet pojavit v Londonu in podvzel kak korak, da prepreči po-
polno izvedbo štrajka.

To danes popoldne se je v vseh krogih pričakovalo,
da bo vlada podvzela kak korak za odvrnitev štrajka,
ko pa je vlada objavila proglašanje "izredne nujnosti",
je to napravilo učinek kot da je eksplodirala bomba.

Proglas takega stanja se smatra za direktni odgovor
vlade na izjavo premogarjev, da bodo poklicali na štrajk
tudi vse one delavce v rovih, ki so uposleni pri vodnih
srakalah, in ki so pri dosedanjih štrajki ostali po veči-
ni na delu, da preprečijo poplavljene rovove.

Ta akcija vlade znači, da hoče meriti svojo moč z
delavci, in da se ne boji njih grožnje. V delavskih krogih
se tolmači ta akcija vlade kot znamenje, da se je
dolgoričakovana bitka med delavstvom in kapitalom
začela.

Križi in težave pro- hibicije.

Washington, 31. marca. — Po-
glavar vladnih prohibicijskih agen-
tov za vse Združene države, John F. Kramer, je danes v od-
govoru na vprašanje senatorja Kapperja, kako kaj napreduje
prohibicija, podal dolgo storijo, ki govorji o sila trdi poti ter o kri-
žih in težavah, katerim je podre-
jena prohibicija. Toda na koncu pa Kramer le pravi, da še ni iz-
gubil svoje vere v Volsteadov evangelij, in da se prohibiciji o-
bmeta bljši časi.

Mr. Kramer sicer priznava, da
obstoječa nekateri "neznati" ne
spoznami z ozirom na tolmačenje
zakona, ampak po njegovem
mnenju se prohibicije še ni dovolj
preiskusile, da bi bilo treba obstoječe zvezne zakone kaj iz-
premeniti.

Kramer pravi, da ima za vseh
3.000 kvadratnih milij, kolikor
merijo Združene države, samo
1000 prohibicijskih agentov, in
da je dejelo nemogoče posušiti
prek aktivnega sodelovanja
krajevnih oblasti. Tolazi se, da
se v tem oziru položaj izbolj-
šal, ker v zadnjem času so baje
pričele sodelovati krajevne obla-
sti po celo najbolj mokrih kra-
jih.

Sedaj vlada še nima časa, da
bi pretanjala one, ki doma kuha-
jo ječmenovca, akoravno se je ku-
ha pive na domeh v zadnjem času
močno razširila. Kramer pravi,
da upa, da bo ta navada sama
od sebe umrla, ker je s klinu pre-
več sitnosti. Poleg tega pa pri-
znavata, da bi prohibicija zelo padla
v ogledu številnih državlj-
nov, če bi se vdiralo v domove sa-
mo radi nedolžnega ječmenovca.

Med krizi in težavami, s katerimi se imajo boriti prohibicijisti, so glasom Kramerjeve izjave, največji sledec:

Da se iz vladnega industrijskega alkohola na praviti pre-
cej dobro žganja, aka se doda ne-
koliko vode in rujavega sladkorja, da je vladni odbor
prohibicija zelo padla v ogledu številnih državlj-
nov, če bi se vdiralo v domove sa

"Enakopravnost"

IZHAJA VSAK DAN IZVZEMŠI NEDELJ IN PRAZNIKOV
ISSUED EVERY DAY EXCEPT SUNDAYS AND HOLIDAYS

Owned and Published by
THE AMERICAN-JUGOSLAV PRINTING & PUBLISHING CO.
Business Place of the Coronation. 6418 ST. CLAIR AVE.

SUBSCRIPTION RATES:

By Carrier 1 year \$5.50, 6 mo. \$3.00, 3 mo. \$2.00
Cleveland, Collinwood, Newburgh by mail 1 year \$6.00, 6 mo. \$3.50
3 mo. \$2.00.

United States 1 year \$4.50, 6 mo. \$2.75, 3 mo. \$2.00
Europe and Canada 1 year \$7.00, 6 mo. \$4.00

POSAMEZNA ŠTEVILKA 3c SINGLE COPY 3c

Lastue in izdaja za Ameriško-Jugoslovanska Tiskovna Družba, 6418 ST. CLAIR AVE. Princeton 551. 6418 ST. CLAIR AVE.

Za vsebino oglasov n' odgovorno ne uredništvo, ne upravljanje.

CLEVELAND, OHIO. I TEK (FRIDAY) APRIL 1st — 1921

104

TOLMAČENJE HUGHESOVE NOTE.

Na prvi pogled izgleda nota državnega tajnika Hughesa, katero je poslal kot odgovor na sovjetski apel za trgovska pogajanja kot popolna zavrnitev za Rusijo, tako da bi ne bodlo v oči ameriškega kapitalizma. To naziranje prevladuje v splošnem vsepošod. Toda drugačno naziranje o tej zadevi pa ima poznani časnikarski korespondent Paul Hanna, ki piše za "Federated Press" delavsko časnikarsko agenturo. On razlagajo Hughesovo noto povsem drugače kot ostali časnikarji. Posebno važnost polaga na stavek v noti, ki se glasi: "Vlado bo veselilo, da se ji predloži prepričevalne dokaze, da je trgovanje mogoče." Hanna je mnenja, da je stališče Hughesa ravno nasprotio onemu, ki ga zavzema Herbert Hoover, samo da je nota napisana v tako spretno diplomatskem slogu, da tega ni moč takoj opaziti.

In v resnicni veliko reči je, ki človeka navajajo k misli, da je Hanna pomen Hughesove note bolje tolmačil kot vsi ostali časnikarji. Okolčine govorijo njemu v prid. Le oglejmo si vse fakte: 16. marca je bilo v Londonu objavljeno, da je med Anglijo in rusko socialistično sovjetsko republiko podpisana trgovska pogodba.

Istega dne je bila v Moskvi podpisana pogodba s Turčijo. Dva dni kasneje je bilo poročano, da je pogodba med Nemčijo in Rusijo dogotovljena. Istega dne je bil podpisani mir med Rusijo, Poljsko ter Ukrailno. 19. marca je bilo v italijanskem parlamentu objavljeno, da Italija kmalu podpisala trgovske pogodbe z Rusijo. Neko poročilo, ki je prišlo iz Tokia istega dne, je sporočalo, da namerava zavzeti Japonska isto pot. Pred par dnevi pa je bilo poročano iz Copenhagena, da se bodo v kratkem pričela pogajanja med zastopniki danske trgovine in zastopniki sovjetske republike.

Iz vsega tega se da sklepati, da se bo kapitalistični svet najbrže udal v neizogibno. Seveda tu je še Francija, ki še vedno želi prelivati kri svojih vojakov za svoje bankirje, in možno je, da se jih na spomlad posreči zbrati zopet nekaj sto tisoč vojakov za napad na Rusijo. Toda Francija še ne predstavlja svetovnega kapitalizma, ačkoli ravno bi rada igrala vlogo evropskega žandarja.

Teško si je misliti, da bo washingtonska administracija mirno gledala, kako bodo tujezemski trgovci trgovati z Rusijo medtem ko bi njeni lastni morali ostati do-

ma za pečjo. Kot znano, se je ameriškim kapitalistom že dalo koncesije za izploatacijo Kamčatke, in ameriški kapitalisti bi bili Hardingovi administraciji kaj malo hvaležni, če bi jim zastavila pot pri njihovem podjetju.

Če se vse te reči premisli, tedaj bi se ne bilo čuditi, ako bi se izkazalo, da je naziranje Paula Hanna o Hughesovi noti pravilno. Na prvi pogled izgleda kot da je nota proti trgovini, toda to je nota, ki bila dana v javnosti z namenom, da jo javnost docela prebarvi. Diplomacija se često poslužuje te metode.

Iz stare domovine.

DR. IVAN ORAŽEN UMRL.

"Slov. Narod" piše: Banalno, a edino resnično: kakor strela z jasnega, nis je zadeba vest, da ē danes ponoči izdihnil dr. Ivan Oražen. Sinoči okoli 11. se je vrnil z uradne poti v Maribor domov, šel leč, a danes zjutraj so ga našli mrtvega. Zadeba ga je kap.

Z njim smo izgubili enega izmed najsimpatičnejših rojakov, moža najširše popularnosti, plemenitega, srčno blagega in upravnemu nežnega človeka, odličnega, splošno velepriljubljenega zdravnika in enega najavdušnejših Jugoslovenov. Telesno krasna pojava s kipro, zlikovito livo je bil videti orjaškega zdravja in sila. Toda odkar je izgubil svojo oboževano soroko, je bil kakor podžagan hrast. V nemornem delu za svoj narod in Sokolstvo je iskal utehe z nervozno strastnostjo, a uteha ni našel. Kadarni je bil zvečer sam, so se zatele njegove brezkonene tre obuva, in navidezno trdi mož je postal kakor otrok. Od rojstva je bil usrečen in nesreča ga je pregrala, da je bil prav do smrti.

Zgodaj mi je ujutri mati, potem je skrbila zanj z idečno ljubezijo njegova teti; ko je umrla, se ta, se je oklepal svoje žene ter je postal končno sam na svetu, brez sorodnika. "Sam! Sam!" je težil vedno in prav to čuvstvo osamljenosti ga je morilo do nezadostnosti. Rojen je bil v Kostanjevici 8. februarja 1869, dovršil gimnazijске študije v Novem mestu, se posvetil medicini, ki je študiral na Dunaju ter je proučeval za doktorja medicine na grškem vsečilišču.

Ze na Dunaju je bil v letih 1894 in nadalje energičen in gorči širitelj Jugoslovenske vzajemnosti; že v akademski dobri je vzdrževal prisrno prijateljske stike s srbskim akademskim društvom "Zoro" ter je vstrajno posečal vse akad. srbske prireditve. Pojednik je bil prvi slovenski akademik, ki je vedno z živo besedilom naglašal edinstvo Jugoslovenov,

lice, in prepričamo besedo v tem oziru pcklicanemu peresu.

Kot zaupnik vsega slovenskega zdravnštva je užival ugled in simpatije, kakršnih ni bil deležen še nihče. Težko mu bo najti naslednika. Težko pa najde tudi Sokolski "Savez" moža, dr. Orženove vseobče popularnosti.

Za ljubljansko občino je deloval kot občinski svetovalec v letih 1906 do 1910 ter je na magistratu ostavljal spomin moža načel jeklenih in značaja neomajnega.

"Unri je mož, kje tak je še med nami?" — vzidhajo danes zdravniki in Sokoli. In mi vzdihajo z njimi.

TISKOVNA SVOBODA USTA VOTVORNEM ODBORU.

Beograd, 23. feb. — Danajšnjega 17. sejo ustavnega odseka otvoril predsednik dr. Ninčić ob 9:30. — Posl. Ljubiša Jovanović (radikal) predložea, da se z ozirom na to, da glede člena 13 še ni dosežen popoln sporazum, razprava o tem členu odloži, dokler se stranke ne sporazumejo. Predlog se sprejme. Odsek preide nato na razpravo člena 14, ki se bavi s svobodo tiska.

Dr. Vošnjača (zemljoradnik) zahteva v mejah zakona popolno svobodo izražanja misli, in sicer v besedi, tisku in slikah. Tudi ujetnost in znanost morata biti svobodni ter morata imeti zaščito v pomoč države.

Predsednik dr. Ninčić veli, da se bo o tem predlogu razpravljalo kasneje.

Posl. Jovan Gjonović (republikanec) zahteva svobodo tiska kot pogoj za politično in državljansko svobodo in kulturni napredok, ker je tisk populariziral in socializiral znanstvo. Tisku je treba dati popolno svobodo, ker le na ta način je njegov razvoj mogoč. Ako napravimo bilanco med škodo in koristjo tiska, vidimo, da je njegova bilanca bila vedno aktivna. Prav tako se temu, da se avede cenzura časopisa v slučaju mobilizacije, ker mobilizacija ne pomenja vedno tudi vojno. Na ta način bi vladu lahko udušila tisk, aki ji ne bi bil po volji.

Govornik se protivi odredbi, da se morajo časopisi prepovedati, aki posredno ali neposredno pozivajo na vojno, naj se s silo izpremeni ustava ali razni zakoni, ali ako netijo plenitenske spore in mržnjo do države. Ako bi se to spravilo, potem se ne more govoriti o tiskovni svobodi, ker bi se vsak članek v časopisu, ki se ne povabil, preprečil oblast dolžna, predstavilo stvar v 24 urah sodišču. Sodije pa mora zopet v 24 urah ali preprečiti razveljaviti, ali potrditi. V nasprotnem slučaju se smatra za potreben, da je odgovoren le pisec, tiskar pa samo takrat, aki je pisec nepoznan, nesposoben za odgovornost ali pa če biva zunaj države. Govori narodnih poslancev, objavljeni v listih, se ti odredbo, da se ne smejo žaliti.

Dr. Ante Dulibič vpraša, ali je beseda "splošna mobilizacija" prišla slučajno v redakcijo tega člana. — Ravnotak je treba posredno razložiti, da se more zabraniti razširjanje listov, aki povzročajo boj in mržnjo proti državi. Gleda preprečiti razpečavanja listov predlagata, da je po izvršeni prepreči oblast dolžna, predstaviti celo stvar v 24 urah sodišču. Sodije pa mora zopet v 24 urah ali preprečiti razveljaviti, ali potrditi. V nasprotnem slučaju se smatra za potreben, da je odgovoren le pisec, tiskar pa samo takrat, aki je pisec nepoznan, nesposoben za odgovornost ali pa če biva zunaj države. Govori narodnih poslancev, objavljeni v listih, se ne bi smeli cenzurirati.

Posl. dr. Tomljenovič misli, da je ustava izraz razmer v državi. V imenu radikalno-demokratske skupine predloži novo redakcijo člena 14.

Dr. Sima Marković: Ker je v redakciji posl. dr. Tomljenoviča predvidena cenzura v primeru vojne in mobilizacije, menim, da ta cenzura ne sme biti politična, ker je razumljivo, da se zabraniti pisati o vojaških stvareh: toda narod ima pravico, da govoriti o politiki vlade v kritičnih momentih. Govornik zahteva odredbo, da morajo politični organi prevesti vsa škodo, aki sodišča razveljaviti preprečiti razširjanja kataloga lista. Na koncu svojega govora opozarja opozicijo, da se hčete izvesti trik in manever, ter upa, da bo znala opozicija ta manever parirati.

Minister za pravosodje dr. Gjurčić izjavlja, da sprejme dopolnilo poslance Vujičića (radikal), da tudi tudi v tem primeru je oblast dolžna izročiti v roku 24 ur po prepreči delo sodišču. Sodije pa je dolžno tudi v 24 urah potrditi ali razveljaviti preprečen. Ministre Gjurčić izjavlja dalje, da ni to nikakr trik. To je del redakcije, ki ga je predlagal dr. Tomljenovič, in ki je sprejet v predlogu vodstva. Kar je v prehodnih naredbah, ima zakonski, a ne ustavni značaj. Z ozirom na to ni to nikakr trik, temveč stvar posebne važnosti. Izjavlja, da se tukaj ne more izčrpati vse, kar je treba, da pride v zakon o tisku.

Socijalni demokrat Divać pravi, da je redakcija poslance dr. Tomljenoviča mnogo slabša, kakor redakcija vlade. Pravosodni minister dr. Gjurčić izjavlja, da je bila v predlogu vlade predvidena odgovornost za žalitve potom tiska samo zoper tri osebe, dočim se govorii v tem primeru o vseh deliktih potom tiska. — Posl. Divać: Tem slabše! Nova redakcija bo omogočila nove raznovrstne zlorabe. —

Posl. Avramović (zemljoradnik) smatra tisk za važno funkcijsko družbo. Zaradi tega zahteva da mora biti zadržanje zakonodajalca napram tisku točno precizirano. Zahteva, da se mora točno odrediti, proti komu je tisk odgovoren in v katerih mejah. —

Posl. Sahib Korkut (musliman) meni, da predlog dr. Tomljenoviča ne zajame zadostne svobode tiska. Navaja primer, da je cenzura v Bosni zaplenila tudi to, kar je bilo tiskano v službenem listu vlade in to, kar je izdal presbiter. Med drugim zahteva tudi odredbo, da se ne smejo žaliti (Nadaljevanje na str. 3.)

ANATOLE FRANCE:

KUHINJA PRI KRALJICI GOSJI NOZICI.

Poslovenil OTON ZUPANIČ

"Ah, gospod," sem vzkliknil, "to je brez pomena, ali je bil to Žid ali Elfi; pomagati mu je treba."

"Sim moj to je nasprotno prav velikega pomena," je oporekel gospod d'Astarac. "Zakaj da ga je zadeba človeška roka, bi mi ga bilo lahko ozdraviti z magično operacijo; če pa si je nakopal sovraščvo Elfov, ne more uiti njihovemu neizogibnemu maščevanju."

Proti koncu njegovih besed so se približevali na moje kljice gospod d'Anquetil in Jahela s postilijonom, ki je nosil svetilko.

"Kaj," je rekla Jahela, "gospodu Coignardu je slabo?"

In pokleknila je poleg mojega dobrega učitelja, podprla mu je glavo in mu je dala vdihavati soli.

"Gospodična," sem ji rekla, "vi ste zakrivili njevov konec. Njegova smrt, to je osveta za vaše odvedenje. Mozajd ga je umoril."

Dvignila je iznad mojega dobrega učitelja obliče, bledo od groze in svetlo od solza.

"Ali mislite tudi vi," mi je rekla, "da je tako lahko biti mladi dekli in ne povzročati nesreč?"

"Ah," sem odgovoril, "kar pravite, je le preresnično. Ali izgubili smo najboljšega človeka."

Ta hip je gospod abbe Coignard globoko vzdihnil, pogledal belo, zaprosil svojega Boetija in je padel zopet v nezavest.

Postilijon je bil za to, da bi nesli ranjenca v vas Vallars, ki je stala pol milje daleč na rebrji.

"Jaz grem," je rekla, "do najkrotkejšega od naših treh konj, ki jih še imamo. Nanj privežemo trdno tega ubogega moža in peljali, ga bomo polagoma. Meni se

zdijo bodo bolan. Na svetu takšen je, kakor tisti brzose, ki je bil o svetem Mihelu umorjen na tej-leti cesti, štiri pošte od tod, blizu Senecija, kjer imam jaz nevesto. Tisti revž je trepal s trepalnico in je belo gledal, kakor zamerite, gospoda — vlačuga. In vaš abbe je delal prav takisto, ko mu je gospodina čegetala nos s svojo stekleničico. To je za ranjenca slabo znamenje; dekleta, kajpada, one ne umre, če obračajo tako oči. Gospoda to pač dobro veste. In je že razloček med tako in tako smrtnjo. Ampak oči se takisto zavijojo... Počakajte tukaj, gospoda, jaz grem po konja."

"Tale kmetavz je zabaven," je reklo gospod d'Anquetil, "s svojim zavitim očesom in s svojo zamaknjeno vlačugo. Jaz sem videl v Italiji vojake, ki so umirali s repnim pogledom in z izbuljenimi očmi. Za smrt od rane ni pravila, niti v vojaškem stanu, kjer vam ženočnost do skrajnih mej. A izvole me, Vrtiražen, ker ni sposobnejše osebe tukaj, predstaviti temu črnemu plenitnu, ki ima demandante gumbe na svoji obleki in ki slušam, da je gospod d'Astarac."

"Ah, gospod," sem odgovoril, "mislite si, da ste se že predstavili. Jaz nimam občutka za nič drugega, nego za to, kako bi pomagal svojemu dobremu učitelju."

"Naj bol!" je reklo gospod d'Anquetil. In potem se je približal gospodu d'Astaracu:

"Gospod, jaz sem vam vzel vašo ljubico; pripravil sem, da se z vami bijem."

"Gospod," je odgovoril gospod d'Astarac, "jaz, hvala Bogu, nimam zvezne z nobeno žensko, in ne vem, kaj hocete reči."

Tisti hip se je vrnil postilijon s konjem. Moj dobri učitelj je prisel zopet malo do zavesti. Dvignili smo ga vsi štirje in z veliko težavo smo ga posadili na konja ter ga nanj privezali. Potem smo se spustili na pot.

Jaz sem ga podpiral od ene strani

Clevelandske novice.

— Razporoke se dnevno mnogo v Cuyahoga okraju in kot pravi sodnik Levine, ki posveča temu vprašanju precej svojega časa, bo izgubil zakon ves svoj vpliv, če se ne ukrene nekaj prav kmalu, da se tem nesmiselnim razporokom napravi konec. Sodnik je spisal obširno poročilo o kot misli učeni sodnik, ki išče

položaju, katero bo predložil državnemu zakonodaju v pretres. Počelo je spisal z namenom, da sprevidijo oblasti, da je treba uvesti strožje postave, kar si tiče razporok. Sodnik pravi, naj bi se vsak par, ki išče razporoko, slikalo in natisnilo slike na viden mestu v dnevnem časopisu, tako da bi vsi prijatelji in znani razporokam napravi konec. Sod-

nikova, kjer ga ni, bi bilo vsem razporokam konec. Mi pa svetujemo gospodu sodniku, in vsem drugim, da preje proučijo povprečne živilske razmere, v katerih živijo delavni sloji in ako imajo oči in jih hočejo rabiti, bodo spoznali, da je beda ono, ki povzroča nezadovoljstvo v družinah in jih vodi v propast. Brez posebnosti, pomanjkanje in skrb za bodočnost so oni temni stra-

zdravila tam, kjer ga ni, bi bilo med delavnimi sloji. Pa bo kdo rekel, saj se dogajajo tragedije tudi pri bogatinah; kolikokrat čitam, da se razporoči kak milijonar. Seveda se, tu pa zoper zato, ker živijo v prevelikem razkošju, ravno tako kot živijo delavci v preveliki bedi. Srednje poti danes ne poznamo, imamo le bedo na eni in bogastvo na drugi strani. Dokler se bo pa iskalo vzro-

ke tam, kjer jih ni, ne bo zadovoljstva v današnji družbi. Treba je najti pravi vzrok in potem istega odstraniti, predno se odpravi zlo.

— Društvo Napredne Slovenke, št. 137 S. N. P. J je zoper kupilo 10 delnic S. N. Doma. Društvo St. Clair Grove št. 98 W. O. W. pa 5. Zelimo mnogo posnalev.

Urad Broadway Banke
Preje The Broadway Savings &
Trust Company.

The Union Trust Company
Preje The Citizens Savings and
Trust Company.

Urad Woodland Bank
Preje The Woodland Avenue Savings
and Trust Company.

Vaši prihranki vam donesejo sedaj več denarja

pri

The Union Trust Company

KADAR vložite vaš denar na hranilno vlogo v tej veliki prijateljski banki vam donese več obresti po vodom neke nove obrestne naredbe. Ta odredba je v veljavi od 1. januarja sem.

Odslej bo vsaka sveta katero vložite tukaj na vaš hranilni vložek prve tri tržne dni vsakega meseca vlekla obresti od prvega dne istega meseca in sicer po 4% ako se denar ne dvigne v teku tridesetih dni po vložitvi. Ako prinesete vaš denar po tretjem tržnemu dnevu v mesecu, bodo tekli obresti od prvega dneva prihodnjega meseca.

Ta nova odredba pomeni, da ako se navadite vlagati vaš denar vsak prvi, drugi ali tretji tržni dan v mesecu, vam bo pričel vaš denar nositi obresti takoj. Denar dvignete lahko kadarkoli hočete in obresti vam bodo izplačane do prvega dne istega meseca, ko denar dvignete, toda denar mora biti vložen najmanj tri mesece.

Naj vam bo Clevelandska največja banka vaš največji prijatelj, kjer vlagate vaš denar. Pripeljite sem vaše prijatelje in sosedje, da bodo tudi oni deležni prijateljskega in domačega sprejema. Vedno smo pripravljeni seznaniti se z vašimi prijatelji in jim tudi biti v postrežbo.

First Office in First Trust Office
Preje The First National Bank in
The First Trust & Savings
Company.

Urad na Buckeye Rd.
Preje Buckeye poslovalnica Wood-
land Ave. Savings and Trust Co.

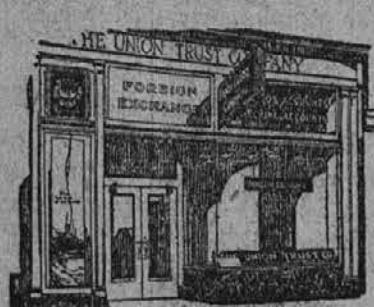
Urad na Euclid Ave. in 101. St.
Preje The Citizens Savings and
Trust Company.

Union Commerce urad
Preje The Union Commerce
National Bank.

Urad na zapadni 25. cesti in Denison
Preje the Citizens Savings and
Trust Company.

First Trust, Urad na Superior Ave.
Preje urad The First Trust and
Savings Company

The Union Trust Company Cleveland

kjer so združene

Citizens Savings and Trust Company
First National Bank
Union Commerce National Bank

First Trust & Savings Company
Broadway Savings and Trust Co.
Woodland Avenue Savings & Trust Co.

MALI OGLASI

Radost in veselje

se naseli po kočah v starem kraju, kadar prejmejo kako sporočilo od domačih iz Amerike. Veselje pa je čim večje kadar prejmejo denarno pomoč od svojcev v Ameriki.

AMERICAN UNION BANKA pošilja denar v domovino najhitrejši, najsigurnejši in pošteno. Ako želite poslati denar v domovino BRZOVAVNO, in tudi že samo EN DOLAR, pišite nam takoj za podrobnosti. NALOŽKI vam nosijo po 4% obresti in vaš denar je siguren. Na zahtevo vam takoj izplačamo denar BREZ da bi nas preje obvestili.

Prodajalna šifkart. — Javno notarstvo. — Dobivamo potna dovoljenja. Za pojasnila pišite na

A M E R I C A N U N I O N B A N K

John Nemeth, predsednik
10 East 22nd St.
New York, N. Y.

NAPRODAJ JE Ford tovorni avtomobil (truck) 1½ tons; v najboljšem stanju, z močnimi gumijastimi obroči. Prodaja se za \$260.00. Zglasite se pri PAVEL KLUN, 16119 Waterloo Rd.

KAMDEN
KOFFEE
KAMDEN KAVA je najboljša kava, najboljše kvalitete: Prodaja se v kartonskih zavojih po en funt, po vseh najboljših grocerijah.

THE KAMDEN CO.
PEČEMO IN POKAMO
V CLEVELANDU, O.

DRY?
AMERIKA JE SUHA

in pravijo, da je žganje izginilo za vedno. Toda ni vam treba skrbeti glede tega. UNION MAIL ORDER CO. 476 National Ave., Milwaukee, Wis. prodaja ekstrakt, iz katerega naredite lahko 8 galonov zelo dobre in okusne piže.

Popoljite jo lahko nekoliko zjutraj, ko vstanete, po delu, pri jedi, na izletih, na zabavah in svatbah in ta piža se vam bo zdela tako dobra, da ko jo enkrat pokusite, jo hočete še vedno.

Jamčimo vsakemu, da bo zadovoljen. En zavori tega ekstrakta, iz katerega naredite lahko 8 galonov piže, velja samo 1.98. Ta ekstrakt pa dobile tako poceni samo pri tej družbi. Ako jim pošljete \$1.98, vam bodo poslali ekstrakt po obratni postri, zaker plačajo stroške sami. To da akot hočete plačati, kadar vam je ekstrakt izročen, vam je treba samo izrezati ta oglas in ga poslati skupno z vašim imenom in naslovom družbi. in poslati vam bodo ekstrakt za katerega vam je treba plačati šele, ko vam pismom pa izroči pošiljatev. \$1.98 in 20 centov za pošte stroški. UNION MAIL ORDER CO. Dept. 210 478 National Ave. Milwaukee, Wis.

**POVABILO NA
PLESNO ZABAVO**

katero priredi društvo
CARNIOLA ŠT. 493

L. O. T. M.

v soboto, 2. aprila

V GRDINOVU DVORANI

Vstopnina 50 centov.

Ker je zaključek zimske sezone se uljudno vabi cenjeno občinstvo da nas v obilnem številu poseti. Igrala bo godba pod vodstvom g. Ivanuša.

Posebno se še opozarja članice, da pridete vse na veselico, ker boste morale vseeno plačati za ticket 50c. Prošene ste tudi, da prinesete vsaka v nobenem delu tudi vstopnice.

Za veselici odbor Dr. CARNIOLA št. 493 L. O. T. M.

Barvila, laki in olja!

Spomlad je zoper tukaj, in miskateri rojak bo zoper barval svojo hišo od zunaj ali pa znotraj. Cene barvila so zelo nizke in že več let nima barva takoj poceni, kot je letos. Pišite po cene in sprevrdite boste, kakši si lahko denar prihranite. Ker mi je nemogoče vse rojake osebno obiskati v Clevelandu in okolici, naj mi vsak, ki misli barvati, piše in ga bom prišel obiskati. Barva se bo toti pošiljala, tako, da ne bo treba nikomur doigro čakati.

Frank Glavich,
ZASTOPNIK

**PURITAN PAINT
& OIL CO.**
1531 East 70th Str.
Cleveland, O.

Pristavek: Ta družba izdeluje tudi blago, s katerim si vašo streho akot teče, popravite za majhen denar.

Vas bolijo zobje?

Slabi zobje povzročijo glavobol, želodčne nerede, bolečine okrog oči in tudi revmatizem. To je, da hočete biti pri dobrem zdravju, jih ne zamarijeti. Pravlahko se jih popravi brez vsakih bolečin. Popravite jih sedaj in si prihranite čas in denar.

Točna in dobra postrežba. Vsakemu spopolnemu delu v parih tednih. Govori se slovensko.

Dr. E. S. SNYDER
ZOBOZDRAVNIK

vogal E. 64. St. in St. Clair Ave.
Uradne ure od 9 do 12; od 1 do 5; zvečer od 6 do 8.